

Szekeres István

IFJÚKORI VERSEIM ÉS AZ ÍRÁSTÖRTÉNET Önéleti betekintés I.

My youthful poems and the antecedents of the history of writing

BEVEZETÉS

Nyolc éves koromtól olvasásban éltem. **Ez tett azzá, aki vagyok.**

Az iskola tantestületét kicserélték. **Kovácsné**, az új osztályfőnökünk, 1948 szeptemberének első tanítási napján első óráját azzal kezdte, hogy mindenki elé letett egy üres papírlapot, és önbevallást íratott **apánk 1945 előtti és 1945 utáni foglalkozásáról, és a származásáról**. Amit senki sem tudott, hogy mi az.

Ezért, a hátsó padoktól indulva mindenkinek mondta. Én pedig megelőzve, az elhangzó 'paraszt' és 'munkás' közül épp az utóbbit írtam, mert a kereskedő Apám nem lehet paraszt, — amikor Kovácsné az első padosorhoz ért s a papíromra nézett:

Gyűlölettől eltorzult arccal ÜVÖLTÖTTE: — „Ne hazudj!!! — Húzd át! és írd be! hogy: osztályidegen!!!” — S én remegő kézzel beírtam... —

Aznap — messze lemaradva, utolsóként mentem ki az osztályból.

Az iskolával szomszédos Csaba Mozi előtt Göbel György két osztálytársammal állt. S amikor balról kerülni akartam őket, Göbel hirtelen megfordulva gyomron vágott, majd olyan erővel csapott állon, hogy hanyatt estem, s a háttáskámból minden szanaszét szóródott a járdán... — és: „**Te idegen! Te idegen!**”-t kiáltozva rugdaltak véresre a járdán!

A fülemből, az orromból is folyt a vér. S ezt másnap megismételték. Az ingemen is véres foltok voltak. — Édesanyám bement az iskolába. De, — csak a rugdalások maradtak el. Kovácsné, a féléves bizonyítványomban „törlesztett”. A rendűségem közepesre rontotta... —

A „**Te idegen!**” az osztályban rajtam ragadt! S voltak, akik csúfolva hangoztatták.

EZ

olyan trauma volt, hogy dadogni kezdtem. Ezért, még „**Dadogós!**”-nak is csúfoltak...

— Arra már nem emlékszem, hogy „gyógymódként” ki javasolta az olvasást, és a Munkácsy Mihály Múzeumban lévő könyvtárat, amikor Édesanyám **a véresre rugdalásom és csúfolásom** említette. Csak arra, hogy nő volt, akinek Édesanyám varrt valamit, és próbálni jött. Mert, női szabó volt Édesanyám tanult szakmája.

Ő mondta: „**Ne törődj az osztálytársaidal! — Olvass! Az hasznodra lesz!**”

Addig a Grimm-testvérek meséit, a Bagdadi tolvajt és más, a szüleimtől kapott könyveimet már agyonolvastam. A családi könyvtár tucatnyi könyvébe is beleolvastam, de — a tartalmuk többnyire, még nem tudott lekötni. —

— A Munkácsy Mihály Múzeumban nem jártam még. A főbejárata zárva volt. De volt egy ajtó az épület jobb oldalán. Ahol teljes sötétség fogadott. S én ott álltam a sötétség foszló homályában. Mert nem tudtam, hogy balra, a főbejárat felé, vagy jobbra menjek a sötét folyosón, ahonnan mélyhangú férfihang foszlányait hallottam a tökéletes csendben. Elindultam a hang felé.

A folyosó végének jobboldalán az ajtó kilincse majdnem a fejem magasságában volt.

— Benyitottam és köszöntem.

A könyvespolcok előtt egy hosszú, könyvekkel részben telerakott pult volt, s mögötte a mélyhangú férfi állt, beszélgetve a pult külső oldalán álló nővel.

S akkor felém fordult. Én pedig mondtam, hogy be szeretnék iratkozni a könyvtárba.

— Hány éves vagy?

— Nyolc.

— Mit olvastál eddig? — s én el kezdtem sorolni azokat a könyveket is, amelyekbe csak beleolvastam.

S akkor, letett elém három könyvet a pultra:

Jókai Mór: Törökvilág Magyarországon

Verne Gyula: A Chancellor (Csanszele/kancellár)

Tamási Áron: Ábel a rengetegben

A három könyv közül különösen tetszett a színes borítású, különböző rajzokkal ellátott, „*Verne Gyula összes munkái*” felirattal ellátott könyv. Ezért először azt kezdtem olvasni. S amikor elolvastam: — Verne Gyulát átneveztem Rémiró Gyulának, mert a könyv máig emlékezetes tartalma olyan hajótöröttekről szólt, akik sorsot húztak, hogy megölve kit egyenek meg ismét ahhoz, hogy az élők életben maradjanak.

Jókai könyvének tartalma még nem tudott lekötni, s a nyelvezete is élvezhetetlennek hatott.

Annál jobban tetszett Ábel története, a sajátos humora. Édesanyámnak is felolvastam, s jókat neveltünk egy-egy különösen tetsző részén.

(1.) A könyvek lettek a legjobb barátaim!

Különösen érdekelték a még ismeretlen Afrika felfedezőinek útleírásai. **David Livingstone**, **Henry Morton Stanley** izgalmas felfedező útjai a korabeli Afrikában. Mert olvasóként, ott voltam én is Afrika ismeretlen tájain. Velük együtt éltem és izgultam a váratlan eseményeken... Amikor megszólaltak esténként a harci dobok a közeli településeken...

S én, nagyokat nyelve, együtt ettem velük az elejtett gazellák ízletes húsát, — amikor húst a tányérunkban már hónapok óta nem láttam.

— Arról fogalmam se volt, hogy a könyvtáros (Féja Géza) hírneves író, akivel fiatal gyerekként, ily módon beszélgető viszonyba kerültem. S ez később, a Békés Megyei Könyvtárban is megmaradt. Bár, — ott már ritkán találkoztunk. Mert más beosztásban dolgozott.

— Mert a múzeum könyvtára megszűnt, s 1952-ben megnyílt a Békés Megyei Könyvtár, ahol féléven át **aktív**a voltam a gyerekkönyvtár részlegében. A fiatal, szőke, Kollár Ilona segítője.

S amikor a gyerekkönyvtárában elfogytak (hamar) az engem érdeklő könyvek, — átmentem a felnőttek könyvtárába, ahol azonnal rákaptam a világirodalom neves íróira. Elsőként Zola Emilre.

Mert nagyon tetszett a „Páris gyomra” regénye, amely után minden regényét sorban kikértem. S így jártam el utána más írók könyveivel is.

A MEGYEI KÖNYVTÁR LETT A MÁSODIK OTTHONOM.

— Olvastam már verseket is! — és **próbáltam verseket írni**. Mert különös hatással voltak rám Petőfi tájleíró versei. Amelyek ismeretlen tájak képzetét mutatták Békéscsaba földes és poros utcái helyett.

Különösen tetszett „**Az alföld**” és „**A Tisza**”.

*„Legmesszebből rám merengve néztek
Ködön át a mármárosi bércek.”*

Az utóbbi vers két sorának **hasonlatát** mindig sokáig néztem a Jaminai vasúti hídról, ha nagyritkán megláthattam a borult csabai ég alól, **a világosi hegyek halványkék vonulatát** a napfénytől fénylő láthatáron. Amely **nekem már Erdélyt**, és történelmünk egyik elengedhetetlen fájalmát jelentette. De épp ily, hasonló érzelmekkel olvastam a „Négy nap dörgött az ágyú...” versét is Petőfinek, amely erősen megfogta **bátorságra vágyó gyermeki képzeletem**. Mert **Petőfi bennem élt!** Verseivel jártam be Hazánk alföldi, és hegy-völgyi tájait. S itt meg kell említenem **Farkas Jánost** és **Iványi Miklóst**. Mert társaim voltak e gyermekkori létben.

FARKAS JÁNOS 1945 májusától volt játszótársam és barátom, amikor családjá a Jaczina-házba, a Munkácsy utca 4-be költözött. Telente mindig náluk játszottunk, mert ők a bejárati kapu felett lévő sokkal tágasabb, kétszobás emeleti lakásban laktak, és sok játéka volt.

Szülei sírját épp úgy látogatom, mint Apámnak az inaskoruktól egy életen át a legjobb barátja, (Schwarz >) Szigeti József sírját az új zsidó temetőben. De ott, János szülei sírját nem találtam.

S akkor megkérdeztem a temető gondnokát, és meglepetésemre: „**A ligeti katolikus temetőben, a drótkerítésnél lévő sorban van a sírjuk.**” — S ott valóban, meg is találtam.

S akkor **felnéztem**: — A sír, pár lépésre, **a régi zsidó temető** kétszárnyas kapujának középpontjára merőleges, **képzleti vonalon van!** Ily módon kötve barátom családját felmenőik nyughelyéhez.

S én úgy álltam ott az érzelmi meglepetésben, mint amikor csöngetésemre János apja nyitott ajtót, és **MINDIG** barackot nyomott a fejemre: — „**Pósta! Ki a pitét taposta!**”

— Ez **az első, FELEJTHETETLEN EMLÉKŰ rímpárja** gyermekkori létemnek!

— S hogy mit jelentett a **zsidó játszótárs**? — Arra „ütős” választ kaptam 1945 őszén, amikor a Munkácsy-utcai gyerekek, a Jaczina-ház (a Munkácsy u. 4) kapuja előtt, szidalmazva ordibálni kezdtek, — mert zsidóval játszom! S ez addig durvult, hogy az útszéli kövekkel is dobálni kezdtek!

S amikor lehajoltam egy köért, hogy visszadobjak én is, — egy kő úgy homlokon talált, hogy hanyatt estem... —

— S amikor magamhoz térve felálltam: — **Már egyetlen gyereket se láttam... — az utcában sem!** Ily módon lett **Farkas János** a játszótársam és barátom. —

— **1950 márciusában az ÁVH minden ott lakó bérlőt kirakott a Jaczina-házból.** Mert ott rendezték be az ÁVH megyei központját. Dr. Farkas Ernő családját az Irányi utcába költöztették a jobboldali tornyos házba. Mi pedig a Deák utcában kaptunk társbérletet Gyuricza államtitkár családjával. De, Jánossal — még két évig összejártunk. Együtt látogattuk a Kórház utcában a futball meccseket. —

— 1971-ben váratlanul összetalálkoztunk Pesten az EMKE kávéház előtt. Mondta, hogy a Tudományos Akadémián dolgozik, és építkezik a hegyen. Akkor találkoztunk utoljára.

Munkásságát figyelemmel kísértem. Katona József és József Attila tanulmányait élvezettel olvastam.

2012-ben ment el... (L.: Majtényi László: **FARKAS JÁNOS LÁSZLÓ SÍRJÁNÁL** 1941 – Budapest, 2012. július 27.)

(2.) SZÜLŐVÁROSUNKBAN emléktáblákat avattunk!

Farkas János — **Dr. Révész Sándor**, az **Auróra Kör Titkára** emléktábláját avatta. Közeli rokona volt Édesanyjának.

Javaslatomra — emléktábla került **KÖZÖS GYERMEKKORUNK** házának falára is:

Valamint: — Emléktábla került javaslatomra a **FORRADALMI HARCISZAKADÉK** körletének falára a **Petőfi Utcai Általános Iskolában**. S ezt **FELKÉRÉSRE** én is avattam:

(3.) **IVÁNYI MIKLÓS** három éven át **padtársam** volt a József Attila -utcai általános iskolában. Apja, a **Híd- és Vízműépítési Technikum** alapító igazgatója.

Együtt mentünk mindig haza, mert Ők a technikum épületének hátsó, szolgálati lakásában laktak. Mi pedig néhány házzal odébb, a Deák u. 12. (ma: 14.) számú házban. Társbérletben Gyuricza államtitkár családjával. — De az, egy külön történet.

— **Iványi Miklós** így lett Farkas János „utódjaként” játszótársam és barátom. Sokszor voltam náluk, s jól emlékszem a copfos Ilona húgára. Több könyvet kaptam kölcsön Miklóstól.

Volt olyan, amelynek a nyomdai lapjai még nem voltak mind szétvágvá. Azaz: Én voltam az első olvasójuk. Legkorábbi verseim is **Miklósnak mutattam**.

A szabadkígyósi kastélyparkban számháborúzó iskolai kirándulásunk után, cserélhető számokkal mi is számháborúztunk egymással a technikum udvarán...

Miklós apjával többször találkoztam a technikum épületében, ahogy előttem ment a főbejárat belső előterében, a **jellegetesen egyedi, barna bőrszárú csizmájában**. Feltehetően órát adni.

Nagy meglepetésemre, az 1960-as évek végén és a hetvenes évek elején, többször láttam várakozni a Csillaghegyi HÉV megállóban. Ugyanabban az **egyedi, barna bőrszárú csizmában!**

Gondoltam, hogy Csillaghegyen, vagy Békásmegyeren laknak. De, Miklóssal nem találkoztam. Csak egyetlen egyszer, amikor 1970-ben, vagy 71-ben, a Szentendrei HÉV-ről a Csillaghegyi Megállónál leszállva, felszálltam a 42-es buszra, — s **NAGY ÖRÖMMEL üdvözlöttük egymást!**

Mondta, hogy **tanár a Műszaki Egyetemen**, és vizsgáztatni megy. Többre nem futotta, mert két megállóval odébb, a Damjanich (ma: Csetz János) utcánál leszálltam. S ezt máig bánom. Mert akkor találkoztam Miklóssal utoljára. Később, már csak a halálhíréről értesültem:

„Pótolhatatlan veszteség érte a magyar műszaki felsőoktatást, mérnökképzést, tudományos életet. Életének 73. évében elhunyt Prof. Dr. Iványi Miklós, a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Karának professzora és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem volt professzora.”

— **GYEREKKORI KÉT TÁRSAM** emléke bennem él!

FÁJDALMASAN! — Mert **NEM LEHETTEM TÁRSUK tanárként is**, a magyar tudományos és irodalmi életben!

Mert Benke Valéria a — „folytatólagosan népi demokratikus államrend elleni izgatás büntetében” elítélve **ÖRÖKRE! EL és KITILTOTT** minden egyetemi felvételtől! — **SÓT!**

Váci Mihály 1965 -ben, az **Új Írás Szerkesztőségében** (*különös módon!!!*) tudatta velem, hogy **KI VAGYOK TILTVA** minden irodalmi lapban a publikálástól!

— Tántorogva mentem le az emeleti lépcsőkön a Szerkesztőségből... S hogy mit éreztem? — Egy versben ömlött ki belőlem:

Fekete virágok

Nincs fény szememben, földbefúló kéken
ólom-patak: fekete a vérem.

Szívemben nyílnak, egyre csak nyílnak
az évelő fájdalom
fekete virágai.

— Mondjátok: miért
tettétek ezt velem...?!

Hisz — megszülettem én is, mint akárki más,
kínban és vérben: mocsoktalan.

Habzó
piros volt a vérem,
nekem is nyíltak az égen
a Nap repeső virágai! Mégis
tördelő fagyok
leheltek palántámra;
lefagytak rügyei, sosemvolt szirmai,
kisem-nőtt levelei, — ága...!

beszorítva árnyékba, némaságba.
Csak a mozgó anyag ösztöne
pislákkolt, mint pince-mélyi mécs, —
hogy lesz erőm feltörni a napra,
hogy megfestenek
kromogénjai még...!

Átlátszó csíráként
kúsztam a fényre,
taposott tucatnyi láb;
fényt-érve
lélegzetig éltem.
Magamba szívtam,
s törtem tovább! —

De nem. Nem bírtam végig.
Voltam bár
szívós, mint a vas, kitartó
mint tarack:

Szívem idült fisztuláján
bimbóim feketét
virágzanak.

(Csillaghegy 1965)

(4.) A MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM könyvtárában egy külön pultra voltak kiteve a még nyomdaillatú könyvek. A sok háborús és partizán-regény is, amelyeknek (ily módon) első olvasója voltam. S ennek igen nagy hasznát vettem később a Politikai Rendőrségen. Mert, a partizánregények olvasása nyomán, a **vallatás présében** kitaláltam egy (enyhítőnek gondolt áltörténetet arról is, hogy nem a saját elhatározásomból kezdtem röpcédulázni.

Hallottam valamelyik nemzetőr társamtól, hogy **Mizera Lajos disszidált!** Akit nem ismertem. **Még a nevét sem hallottam addig!** S így ráfogtam, hogy ő vett rá a röpcédulázásra:

1956. december első napjaiban Mizera Lajos, időközben disszidált, békéscsabai volt lakos, aki ugyancsak tagja volt a fenti "nemzetőri" szervezetnek, találkozott a vádlottal és felhívta, hogy 3 nap múlva délután 4 órára jöjjön el a Csaba Szálló elé, mert ott egy illető akar vele beszélni. A vádlott a jelzett időben és helyen megjelent, ahol ott találta Mizera Lajost, valamint egy civil ruhában lévő honvéd századost, akit

- 2 -

látásból a "nemzetőri" szervezetből ismert. Az eljárás során névszerint ismeretlenül maradt személy, felhívta a vádlottat, hogy a kormány munkáját lehetőleg minden eszközzel akadályozzák és zavarják és e célból röplapokat csináljon. Az illető, hogy a határozottan mondott szavainak még nagyobb nyomatékot adjon, hivatkozott az összeköttetéseire is.

Ezt követően 1-2 hét múlva a vádlott a város utcáin ellenforradalmi tartalmú röplapokat látott meg s ekkor eszébe jutott a polgári ruhában volt százados hozzá intézett szavai és mindhogy a "Szabad Európa" rádióleadó rendszeresen hallgatott adásai is gondolkozását már meglehetősen mélyen megzavarta, elhatározta, hogy röplapokat fog készíteni.

Amit, el is hittek! — mert elém tették egy tucatnyi egyenruhás katonatiszt fényképét, és legalább annyian álltak a hátam mögött is, mondva: — **Mutassam meg annak a tisztnek a fényképét...!** Akit — hogy is tudtam volna megmutatni... —

Kérdezett Szabó Béla fhgy. Féja Gézaról is:

Kérdés: Ön elmondotta ezt beszélgetés közben, hogy állandóan olvas szépirodalmi könyveket. Ismertesse honnan szerezte ezeket a könyveket, sorolja fel egy párnak a címét, melyik tetszett a legjobban?

Felelet: Igen, már évek óta olvasok rendszeresen szépirodalmi könyveket. A téli időben különösen sokat olvastam, rendszeres látogatója voltam a békéscsabai Könyvtárnak és általában innen vettem ki könyveket. Olvastam sok szovjet szépirodalmat, pl. "Az ifjúgárda", a "Csendes Dón", ezt már háromszor olvastam el, olvastam a "Zöld kö" c. könyveket. Nagyon tetszett a régi írók közül Petőfi és Ady verses írásai. Ez tetszett azért is, mert én magam is szoktam verset írni.

Kérdés: Ki volt abban az időben a könyvtár vezetője amikor Ön oda-járt és milyen kapcsolatban volt Ön ezzel a személlyel?

Felelet: 1956. október előtt a könyvtár vezetője itt Békéscsabán Féja Géza volt. Ismertem is őt, de én közelebbi kapcsolatban soha nem voltam vele. Beszélgetést emlékezetem szerint egy alkalommal folytattam vele, de akkor sem könyvekről vagy irodalmi témáról, hanem a folyósón álltam, várva egy számla kifizetésére, - mivel ebben az esetben szakmai munkán voltam ott, egy leveglapot vittem, - és ő megszólított. Nem emlékszem hogyan kezdte a beszélgetést, ez az egész nagyon rövid is volt. Arra az egy megjegyzésére emlékszem, hogy azt mondta "neked igazi ugor-koponyád van". En nem válaszoltam erre, egyszerűen tudomásul vettem. Más alkalommal én nem beszéltem Péjával és nem volt semiféle kapcsolatunk.

Nem értek teljesen váratlanul Szabó Béla fhgy. kérdései. Féja Géza tevékeny részese volt Békéscsabán a forradalomnak. Ő volt a Békés Megyei Szabadság Rádió alapítója, amelyben elmondta híres szózatát. S én nagyon is tudtam, hogy vallatóm milyen célból tette fel kérdését a könyvtár vezetőjére.

De én rögtön „kapcsoltam”. S ily módon sikerült a válaszat egy alkalmi beszélgetésre redukálni. Mert minden igyekezetem azon volt, hogy **BEFOLYÁSOLHATÓNAK mutassam magam!** Akinek nincs, még nem volt saját politikai meggyőződése. Bár éreztem, hogy Szabó Béla fhgy. és Oláh László megyei ügyész is nehezen, vagy egyáltalán nem hitte el az 1958 márciusáig tartó röpcédulázásom után. Mert olyan kérdéseket is feltettek, hogy alig tudtam kibújni belőlük...

A VERSÍRÁST nem tudtam letagadni, mert a gimnázium önképző körében több versemet is felolvastam. A házkutatási jegyzőkönyvben olvasható, hogy egy verses füzetemet is lefoglalták: „1. db. 50 oldalas rugós verses füzet.”

BELÜGYMINISZTERIUM 40

Házkutatási jegyzőkönyv

Felvéve *Békéscsaba* (város) *1958. szept. 16.* (dátum),
 a Belügyminisztérium számú *34. 3m. R.F.4. - rdp.* -án
 kelt rendelete alapján *lyloki László lde. Deo? Sörgy de.* belügy-
 minisztériumi beosztott és *Gyulai Lajosné, Ostócsa Jánosné*
Ba-7 lóhosár tanúk
 jelenlétében foganatosított házkutatás és személyi motozás alkalmával.

A házkutatás foganatosítva *Stelcser István* (név)
Békéscsaba, J. Bolyóczy u 4. szám alatti lakásán

A házkutatás kezdete: *1958. szept. 16.* *11* óra — perc
 A házkutatás befejezve: *1958. szept. 16.* *12* óra *15* perc

A házkutatás alkalmával lefoglalt tárgyak jegyzéke

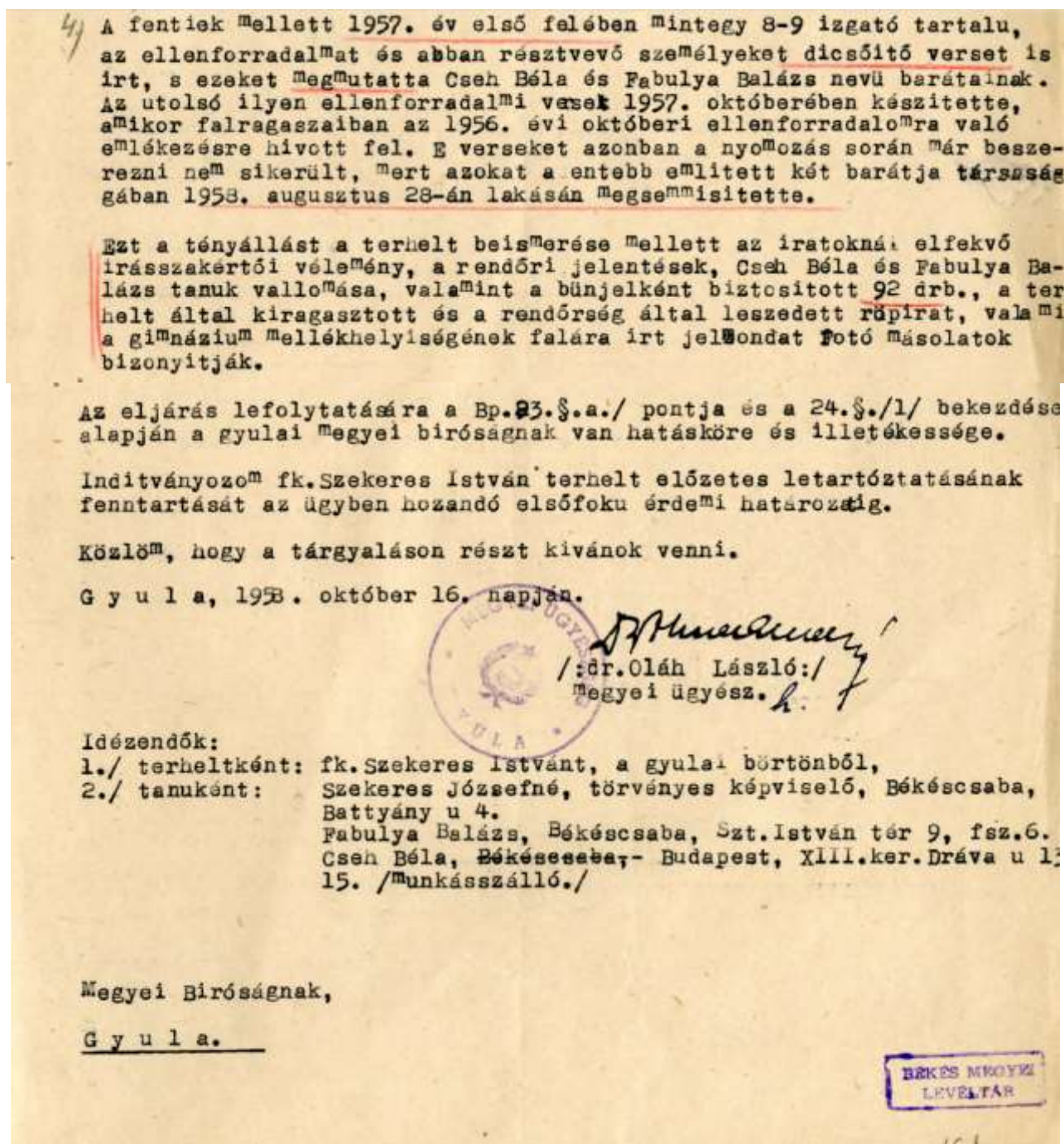
*3 db. "Iős" névű "hik." (kék) 15-20. cm hosszú
 használtúrnus úrnos Anolay. (koma.)*
1. db. "Hornok" pulis kékűtő papír ruhák.
1. ... 50. oldalas rugós könyv füzet.
1. ... "György" 1958 okt. 30. /: ny. rdp.
2. ... "Hornok Répe" 1958. XI. 1., XI. 2. névű.

7

BÉKÉS MEGYEI
LEVÉLTÁR

Arra már nem emlékszem, hogy milyen versek voltak benne, mert a nyomozati anyagomban nincsenek idézve. De arra igen, hogy akkor másoltam a füzetbe a verseket, amikor már tudtam, hogy megtaláltak, és nagyon figyelnek! Ezért, — már félelmemben, — olyan verseket másoltam bele, amelyeknek nem volt politikai tartalmuk. De, a Kossuth-címer sablonjáról és a röpcédulák ragasztószalag eldugott tekercséről **teljesen elfelejtkeztem...** — Meg is találták.

A vádiratomban mégis a negyedik vádpontom, hogy „ellenforradalmi tartalmú, dicsőítő” verseket írtam:

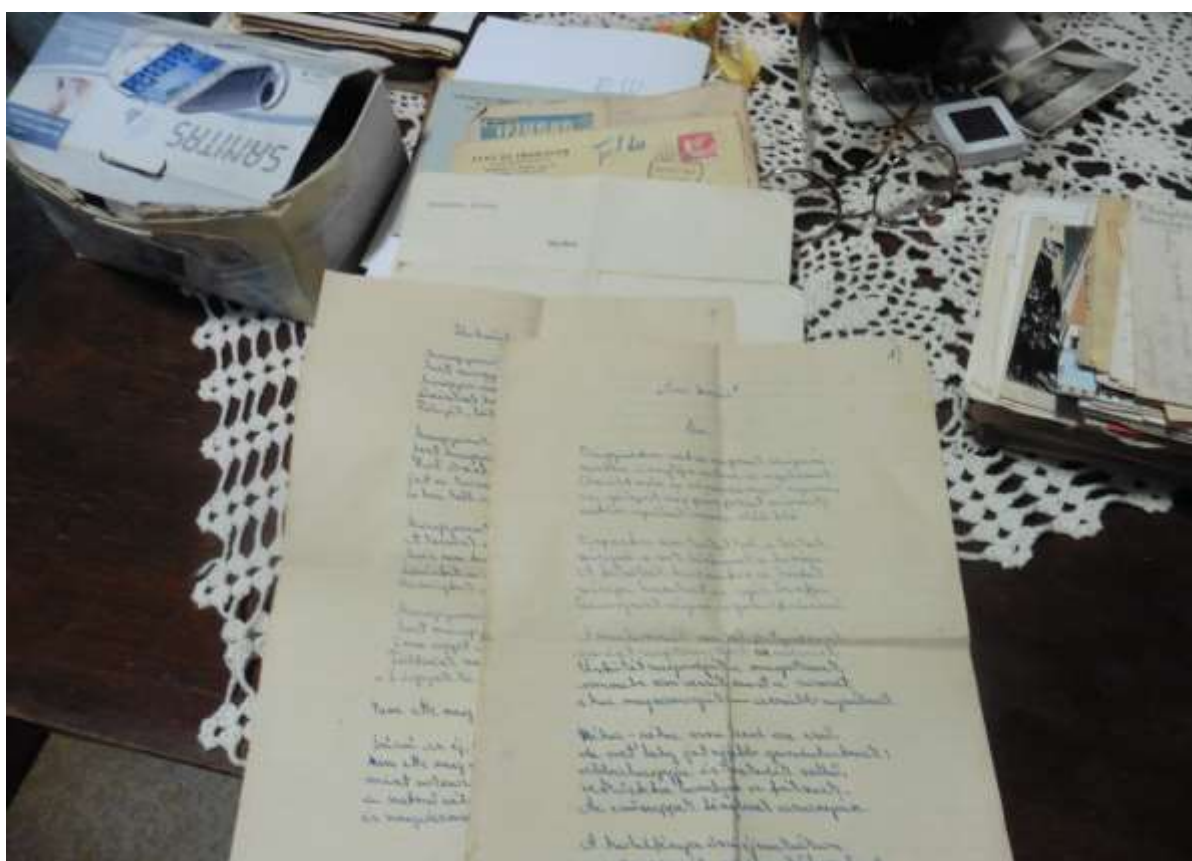
A bíróságon szembesítettek Cseh Bélával, aki állította, hogy „ellenforradalmi tartalmú” versek voltak, amelyeket felolvastam. S én, a bíróságon már tagadtam és tagadtam! Fabulya Balázs nem emlékezett „ellenforradalmi tartalmú” versekre. A bírő jóindulatú volt. Nem fogadta el Cseh Béla állítását.

(5.) ARRA MÁR NEM EMLÉKSZEM, hogy mikor írtam a legelső versem. De arra igen, hogy Petőfi Sándor verseinek olvasásakor érdekelni kezdtek a rímek, és a versek más tetsző sajtóságai. Amelyek neveit még nem ismertem. Csak próbáltam utánozni. A közelmúltban előkerült verseket a hatodik-hetedik osztályos koromban írtam. A Rákosi-korszak története szól belőlük. —

— Egyik igazolványomat kerestem. S akkor, a kombinált szekrény alsó részében egy papírdobozon akadt meg tekintetem. A dobozban Édesanyámnak címzett képes levelező lapok voltak. Mert Édesanyám

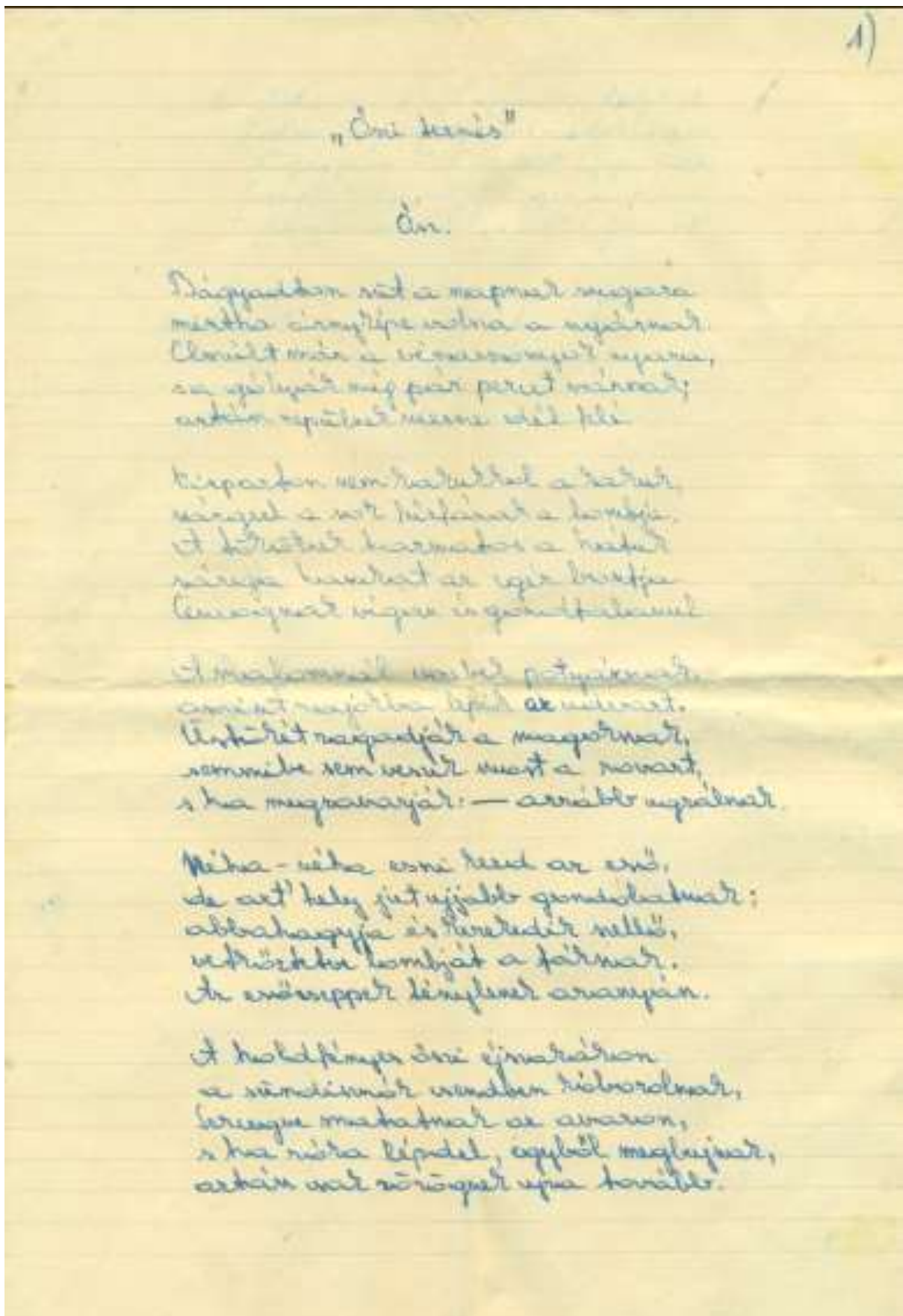
minden levelet megőrzött! S a képes levelező lapok között lapultak a teljesen elfeledett gyerekkori verseim. A Politikai Rendőrség házkutatásakor, nem tudom, hogy menekültek meg. Amelyekre fiatal gyerekként olyan büszke voltam, hogy szignáltam is!

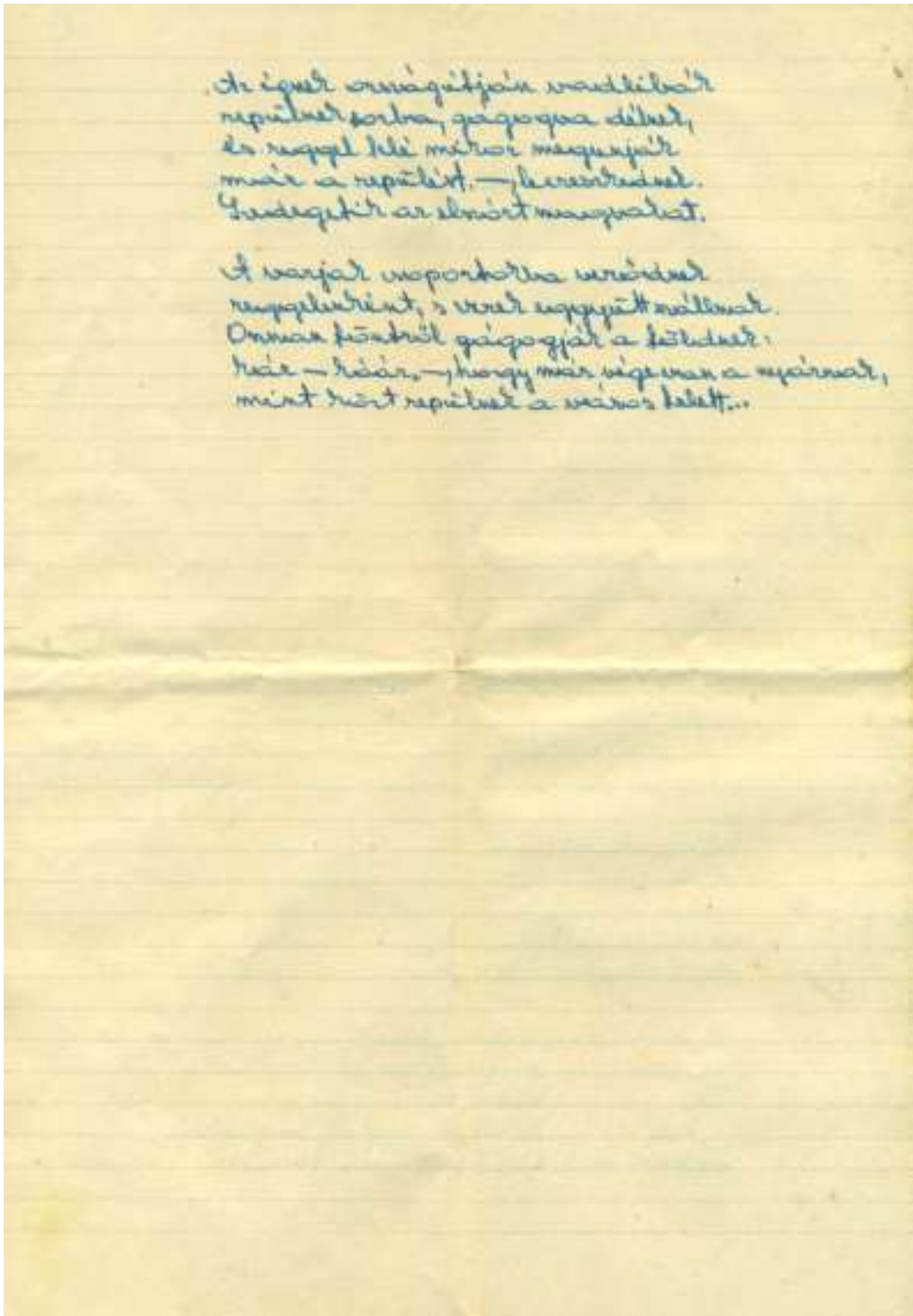
Néhány vers már későbből, amikor Édesanyám vett egy táskairógépet. S akkor már a piszkozatok betűit is az írógépen pötyögtettem. Édesanyám valamikor, ezeket is a képes lapok és borítékok közé tette.

Ahogy elolvastam a verseket, — több mint hét évtized távlatából merülnek fel versíró emlékeim. Mert kezdetben nagybetűkkel írtam a verssorok szókezdő betűit, ahogy Petőfinél, Adynál és más költőknél is láttam.

Aztán láttam, hogy József Attilánál és a korabeli költőknél már nem így van. S akkor, „váltottam” én is. Ez jól látható a korábbi verseimnél, és a már utána írtaknál. Mert nem javítottam át a sorkezdő nagy betűket. Nincsenek időrendi sorrendben a versek. Feltehető, hogy az „Ősz” című volt a legkésőbb írt versem. Ez adhatta a ciklusba gyűjtés ötletét és a nevét is.

Arra nagyon határozottan emlékszem, hogy a Rákosi korszakban az általános iskolában az iskolai ünnepek ünnepi beszédei bőségesen telítve voltak politikai tartalmakkal.

Rákosi, Sztálin neve mindig előfordult, miként a gyarmati népek felszabadulása is. Erre egy verssel reagáltam. De, nem hagyott „szótlanságban” az első szívbéli érzelmem sem, amelyet „nagyfiúskodva”, egy vers soraiba foglaltam.

Halhatvágy.

Forsó a nyem, forró a vágya,
 sóhajom szállt utt a mély tájra.
 Ott hol a nap fél napnyogva pirosan,
 és ahol elnyugvok virde bánatonan.

Én a tiszta, végtelen, vágyam, esedem!
 Itt világnak tájra lementél apdese.
 Kerület: mégis mindenhol találtam,
 pedig utánam még oly sokan vágytam.

Itt élek, forró elnyomott répi,
 halhatvágya vágyó milliói mércéi.
 Itt virradest közeleg, már minden membe,
 val' harudni kell erre vágyam, esedem!

Ugy faj egy ember.

Ugy faj egy ember, egy szép nyári faj
 Itt ifjúgombokat rendeztem.
 De itom magam melior egy gyűjtés
 C kényszerűt akceptem én.

Itt élők mindannyian a óta
 Melyek halogya most is ég
 Ha ez két nyári két d, s itt a hűvösök
 De a hány ki tudja meddig ég.

I aréka már váltakozna
 Szempel öröm és bánat
 De egy magmaradt mindig rétem:
 Ne jöjjen majd erre a bora.

Megfogtak a népdalszerű versek is, amelyeknek a hangnemét a fecskemadár őszi költözésével egy versben párhuzamosítottam.

Olvastam, hogy a versírás: alkotás. Ezért büszkén nyilvánítottam magam 13 évesen az „**Olimposzon alkotónak**”. De, ugyanakkor, — problémám volt még a -be, -ben helyhatározók helyes használatával.

Elmúlt a furdemadár, és vele a nap.

Elmúlt a furdemadár,
 Ki tudja már, hol van pár.
 Mene-, menne idegenbe,
 Dehant a nívembe.

Elmúlt a nap napot,
 De in mégis volt ott napot.
 Nap napot volt enléppen
 It nap is volt egy nít éppen

mint avon a napot.
 Furdemadár ar avon,
 nívembe tömött nem,
 S napot dobant az én nívem.

Elmúlt a furdemadár
 Ki tudja már, hol van pár.
 Mene-, menne idegenbe,
 Dehant a nívembe.

Utóháts

Fenn a levegő a tépelt,
 hányan menne száll,
 s vágyóba vágyóba elvált
 lebe az Olimphozon ill.

Gyötrődő avonpi kén kőtt
 vágyni, mi nap, mi jó.
 Fenn a levegő a viláig főtött
 kőt is allett a vágyó.

Nem hagyott érintetlenül gyermeki létemben az iskolában sokat hangoztatott „kommunista hazafiság” sem, amely megszüntette a kizsákmányoslást. S ezt „Pohárköszöntő” verssel köszöntöttem a Rákosi korszak sajátosan népies hangnemén.

Az 1950-es évek elején Békéscsabán, hosszan tartó havas és hideg telek voltak. Nagyon fáztunk. A visszatérő hideg csiholta ki belőlem a magyar közmondással a verset.

Pohánronentel

Magyarok vagyunk
 mert magyarokat születünk
 Magyar anyja mellett lennünk
 Önkéntes hűvö
 Folyóit, keltet emléke.

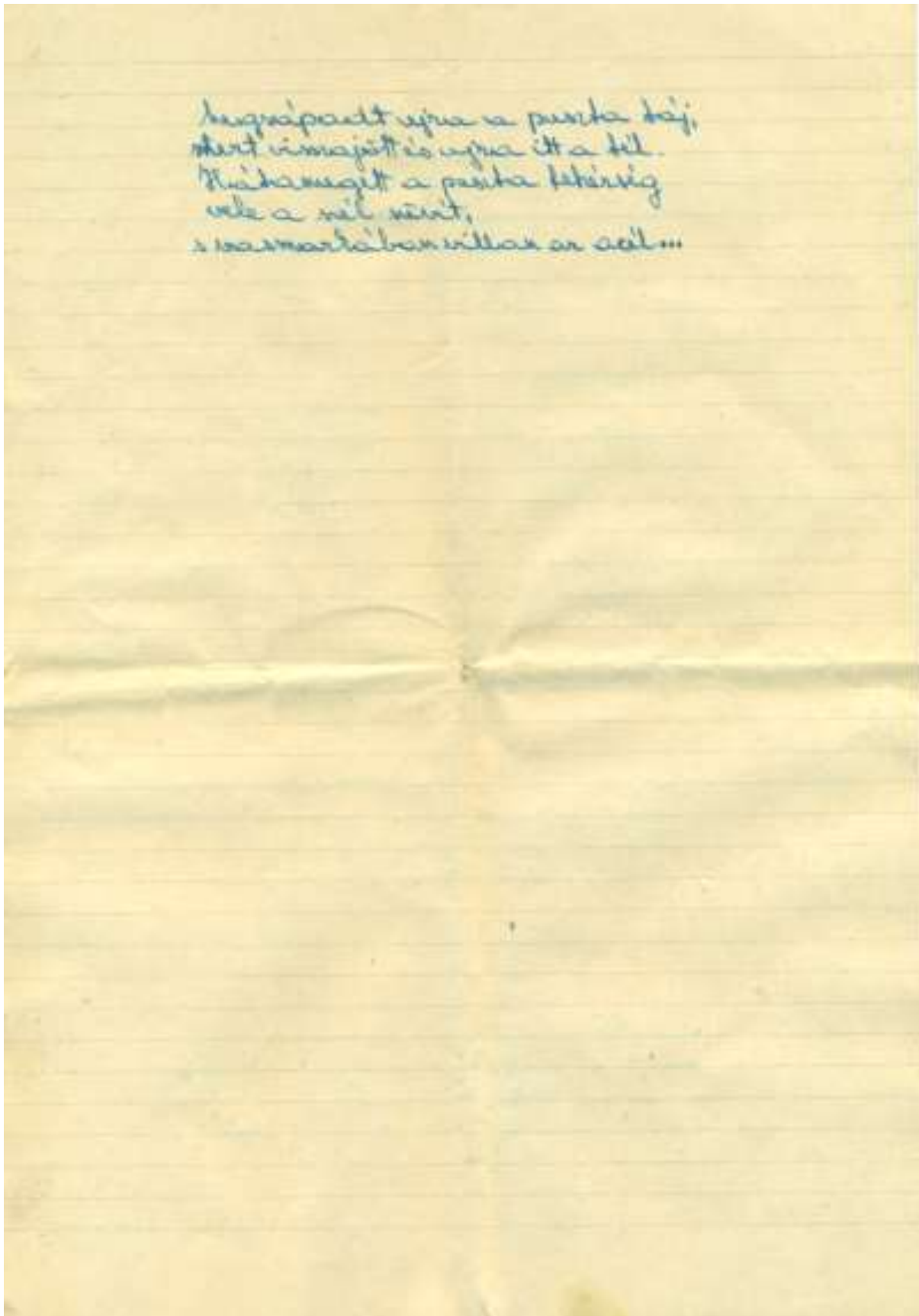
Magyarok vagyunk
 mert magyarok vagyunk
 Két önkéntes hűvö mellett mint.
 Ezt a hűvöket mi jött fogjuk,
 És ha kell - egy magunkat fogjuk.

Magyarok vagyunk
 A hűvöket országot is
 Hát nem tapad hozzá ehhez.
 Szóval a hűvöket is,
 Hívjuk a hűvöket!

Magyarok vagyunk
 mert magyarokat születünk,
 És az egyet együnk - a hűvöket.
 Toldunk meg egy hűvöket,
 És egyet is egy nap után!

Nem ette meg a farkas a kelt.

Síri az éj, vad a hűvöket,
 Nem ette meg a farkas a kelt,
 mint valami más, most újra hűvöket
 a hűvöket is a hűvöket;
 és magunkat mindig lehellet.

Megpöccelt újra a posta táj,
 mert rimajott is újra itt a tél.
 Működött a posta kétségig
 vele a név nént,
 s másmartában villan az adal!!!

Egyre jobban kezdett érdekelni olvasmányaim nyomán a történelem. A magyarság „vért és bánatot hagyó” története.

Mert ezekben a gyerekkori verseimben ott volt már **létem fő sajátága: Az EMLÉKEZÉS.**

Múltad.

Egy évszázadon át kőpörköt nemzedek
 Viharos névöltő korszakodba,
 Hol az élen állott egy emberként néped
 A horkánlelem véres csatájába.

Márygnor röpört végig a puskáló nélvész
 És megomlásban hagyott vért és bánatot,
 De néped talpra állt, ha elmúlt a vész!
 Alkeltük a bút, és gyabarátot.

Az emlékr.

A névret oly gyatraan önmegváltja az emlékr.
 Alkelt megváltásnélyedre, úgy érezted hogy mennél.
 Semmire a nembevévésre a múltat látja,
 Sívénélbe hozod az évszázadot, mint egy korszakba ráva.

Alkeltél vonsulmar: nép napot, megváltotta fáját,
 helyet az életben elváltással, soha se várnál.
 Csak kelténélbe maradt meg a nép napot emléke,
 És olykor ha eméltéjűt: — kelténélbe névénélbe.

Múltad az idő...

Múltad a napot, keltél az élet.
 Múltad az élet, s megváltásnélyed.
 — Mert eljön az ön, rágnál a levél,
 de kelténélbe mi is, mint a falevél...

György István

Kezdő versíróként **Petőfi Sándor volt a mesterem**. Rendkívüli hatású volt rám **a nyelvezete. Élete. Halála.**

Nagyon sokszor végiglátogattuk Erdélyben azokat a tájakat is, amelyeket Petőfi is látott, — és sokszor megálltunk az 1974-es első látogatásunktól kezdődően az **Ispán kútnál** (forrásnál), Petőfi feltehető halálának emlékhelyén.

— Láttuk a **megrongált, MEGCSONKÍTOTT EMLÉKMŰT!** és azt is, amikor változott a „**MÓDSZER**”. Mert, az emlékművel szemben lévő **jelölt parkoló helyére építették** az Alexandra

Vendégházat. Az emlékmű jobboldalán pedig egy utat, az emlékmű mögé épített Kokeltál (Koktél) Hotelhez.

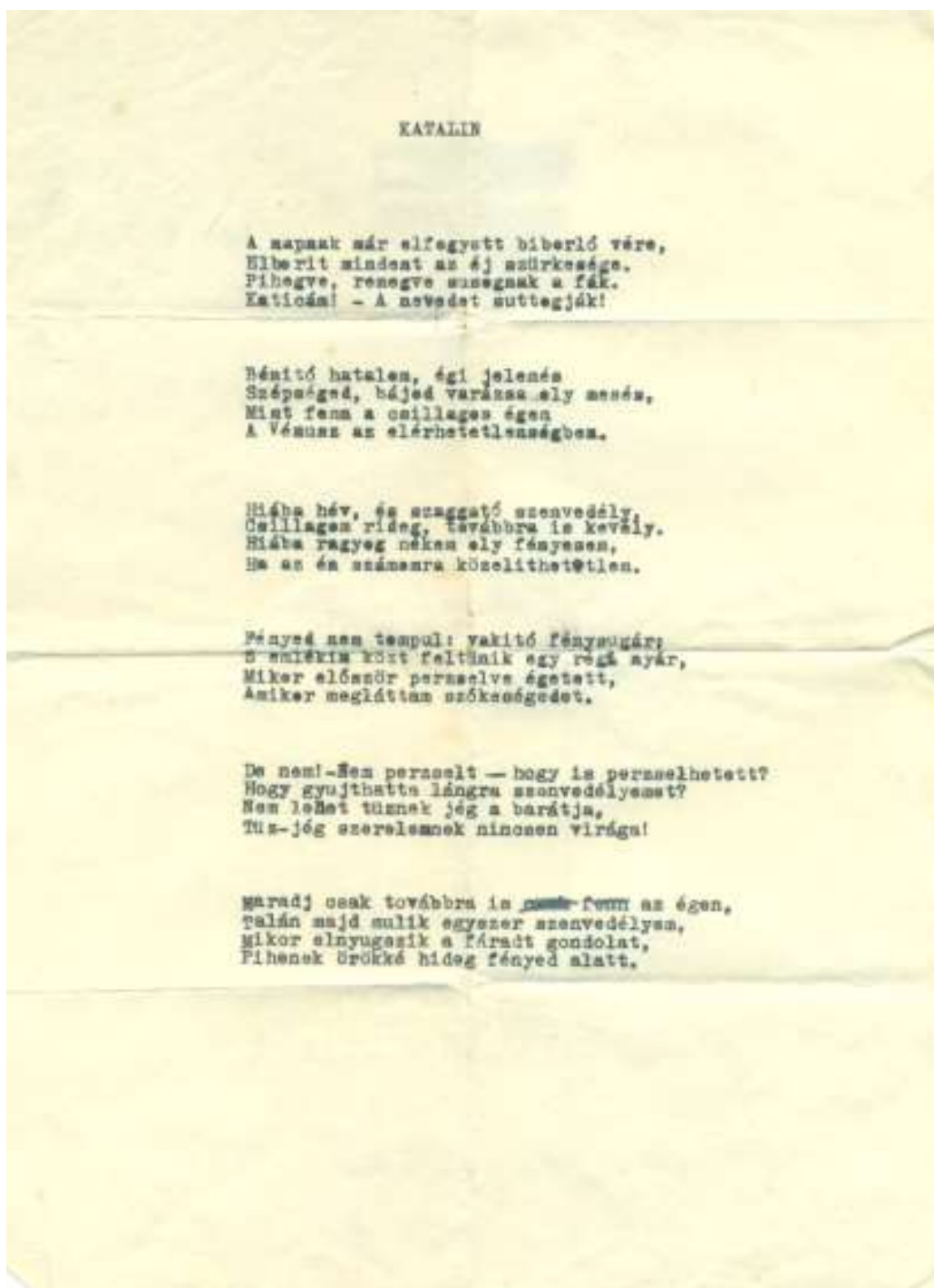
A TÁBLÁKKAL JELÖLT két hotel a TÁBLÁIVAL, és az ÚTRA FESTETT megállást tiltó NYILAKKAL — TELJESEN ELTERELI A FIGYELMET a jelöletlen PETŐFI EMLÉKMŰRŐL az előtte elhaladóknak! Mert még, a GYALOGOS ÁTJÁRÓ JELÖLÉS SEM az emlékműhöz vezet!

Sőt! — a **HOTEL EUROPA** tábla alatt és a gyalogos átkelőnél is — **bástyával és várfalakkal jelölt „ROMANIA original PARK”** tábla van!

Mert, **PETŐFI SÁNDOR EMLÉKÉT ERDÉLYBEN** már nem csak kalapáccsal lehet **ROMBOLNI!** Van annál eredményesebb módszer.

(6.) **Édesanyám** két versem és a nevemre címzett három levélborítékot is a képeslapok közé tette. Utólag. Mert a Békés Megyei TIT által küldött levél idejében már tényleges katona voltam.

Általános iskolás korom **ELSŐ** szerelméről írtam. Egy évvel volt fiatalabb nálam. December 4.-én született. A **MÁSODIK** hét évvel később: december 8.-án. A feleségem december 16.-án.

— Mert, az Úristen az életemben, mindent de mindent! — törvényszerűen rendezett.

Szakares István

Salóme

Ott állt a Váci és a Sörház- utca sarkán,
hosszu szőke haja a vállára omlott,
térd-érő rózsastín ruháján tarka- barkán
lebegtek az alkonyati hamvas foltok.

Már csend volt. Csak felülről sugárzott haló fény
a szűk utcákba, s langyot ontott az aszfalt
- olyan volt az egész, mint tündéri tünemény:
a zajos világból eszményit magasztalt.

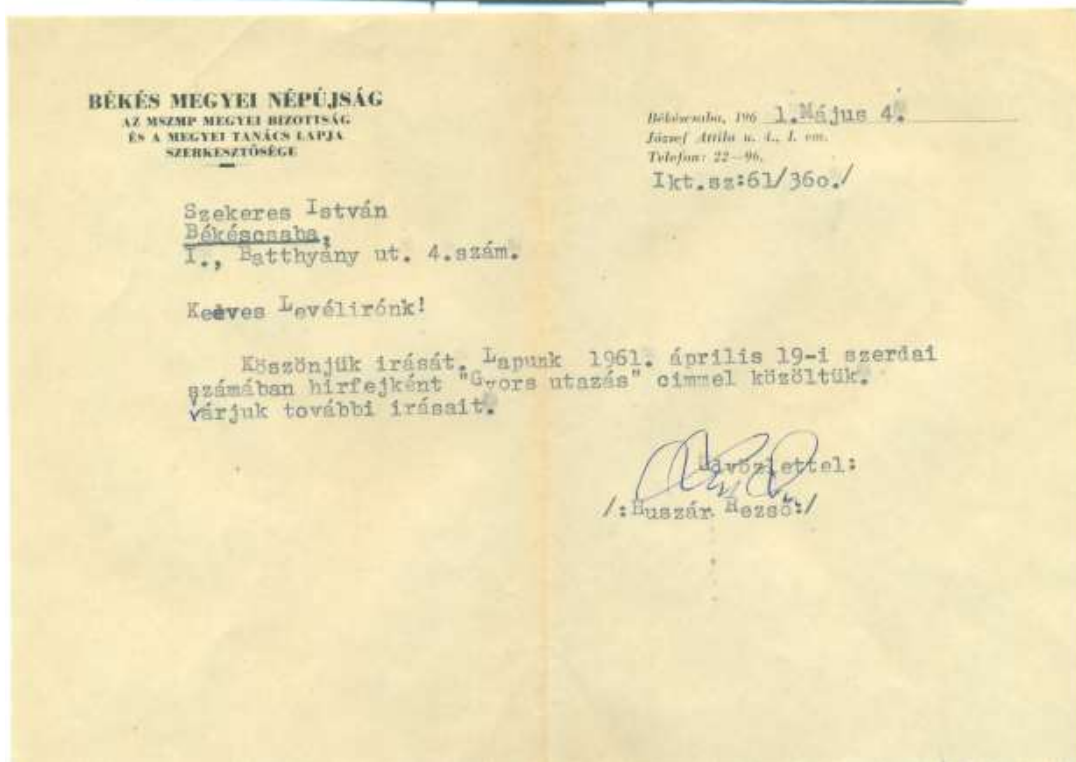
Nem tudom kire várt míg ott álltam egyedül
- csak néztem, mint alakja mind jobban bemezől
a nyáresti nyugodt, csendes sötétségbe.

- Aztán birtelen eltűnt, és csak én álltam már,
...nem tudom miért, ...csak álltam - csökönyös számár,
- s közben a csillagok felmentek az égre.

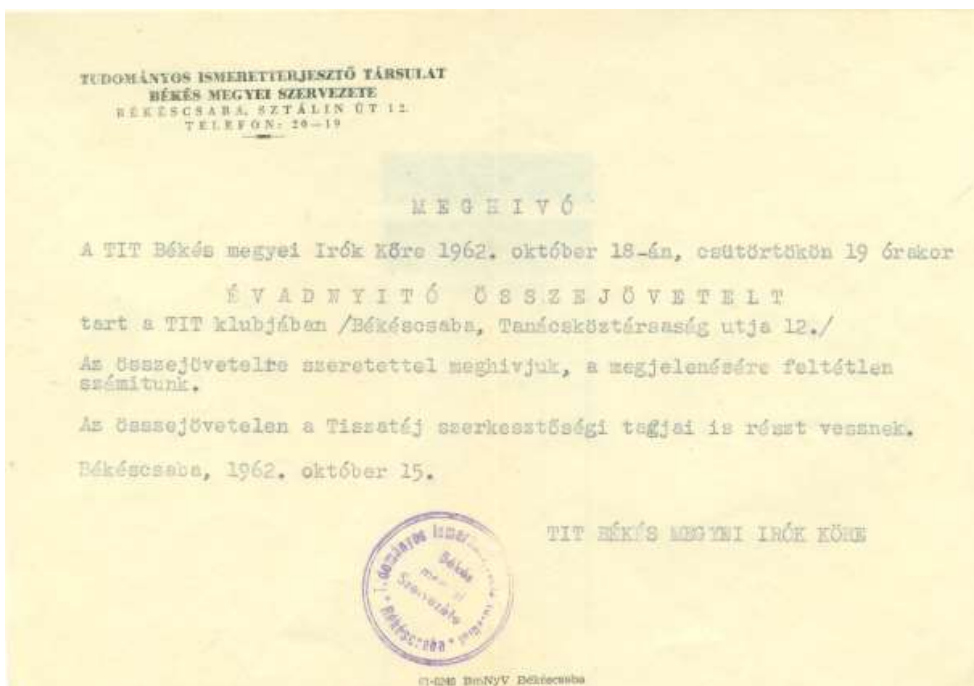
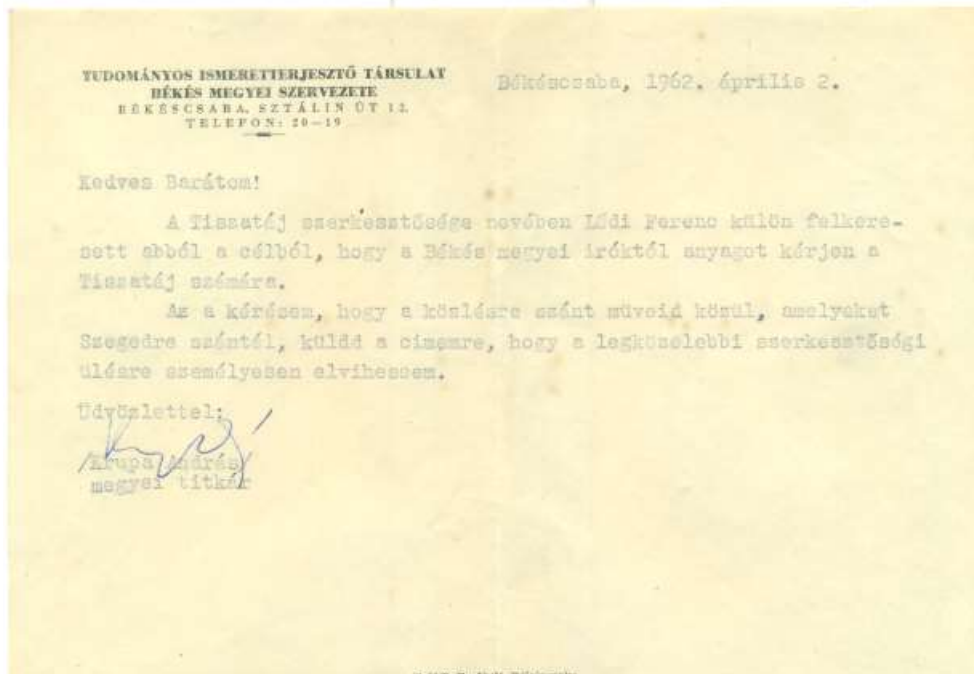
Ez a vers **nem szonett**, csak: „**13 soros**”. Mert nem jambikus lejtésűek a sorok. Bár, a versszakok a szonett: „**tézis**”, „**antitézis**” és a „**szintézis**” alapvető szabályának megfelelnek. Úgy, ahogy az ötvenes években olvastam egy „keletnémet” szerző szonettekről írt tanulmányában.

Mindkét boríték üres. Egyik az Élet és Irodalom laptól érkezett. A tartalmára nem emlékszem. Arra viszont jól emlékszem, hogy a Magyar Ifjúságnak 1959-ben egy cikket írtam, amelyben az Egri Csillagok megfilmesítését javasoltam. Mert a borítékon a Békéscsabai Repülőtér telefonszáma van. A válaszra nem emlékszem.

A Békés Megyei Népújságba 1958-tól (?) több cikket írtam. Többnyire **Kék Béni** álnéven. Ezért Békésen a gimnazista osztálytársaim Béninek becéztek.

1961-ben rövid ideig tagja lettem a TIT Békés megyei Írók Körének. Mert 1962-ben már tényleges katonai szolgálatban voltam Kiskunfélegyházán. Majd a KILIÁN kirúgott növendéke voltam.

Békéscsabáról életünket mentve és Édesanyámmal elmenekülve, tárgyaltalan lett az írókörü tagságom is.

— Édesanyám a papírdobozban a nagyon korai verseimet és ezeket a borítékokat is megőrizte. Én pedig elfelejtkeztem róluk a Kilián utáni nehéz éveimben.